

ฉีกขาดของหลอดเลือดอาหารมาก อาการเจ็บหน้าอก หรือปวดท้อง จากการทะลุ ถ้าไม่มีอาการดังกล่าว แพทย์จะให้กลับบ้าน และนัดมาตรวจในครั้งต่อไป

การดูแลหลังกลับจากโรงพยาบาล

การรับประทานอาหารหลังจากการขยายหลอดเลือดอาหาร

หลังการส่องกล้องและขยายหลอดเลือดอาหารไปแล้ว 4 ชั่วโมง แพทย์จะเริ่มพิจารณาให้ผู้ป่วยเริ่มรับประทานอาหารได้ โดยเริ่มจากดื่มน้ำเปล่า ถ้าผู้ป่วยดื่มน้ำได้ดีโดยไม่มีอาการคลื่นแล้วติดหรือสำลัก หรือเจ็บหน้าอก จะค่อยๆ เริ่มอาหารเหลวอื่นๆ เช่น นม น้ำผลไม้ที่ไม่มีกาก โยเกิร์ต เป็นต้น และเพิ่มเป็นอาหารอ่อนเมื่อทานได้ดีขึ้น เช่น ข้าวต้ม หรือโจ๊ก ได้ถ้าไม่มีปัญหาใดๆ

ข้อแนะนำทั่วไป สำหรับประเภทอาหาร และวิธีการกิน ของผู้ป่วยที่ขยายหลอดเลือดอาหารหรือกระเพาะอาหาร

1. ควรรับประทานอาหารช้าๆ และเคี้ยวให้ละเอียด ในกรณีอาหารที่เป็นชิ้นควรหั่นให้เป็นชิ้นเล็กๆ
2. ควรแบ่งมืออาหารออกเป็นมื้อย่อยๆ 5 - 6 มื้อ/วัน
3. อาหารที่รับประทานควรมีลักษณะเหลวและละเอียด เพื่อป้องกันการกลืนและการเคลื่อนตัวของอาหารผ่านจุดตีบ
4. ควรดื่มน้ำบ่อยๆ ในระหว่างที่กินอาหารและหลังจากที่กินอาหารเสร็จ
5. ในกรณีที่ต้องรับประทานยา ควรเลือกยาที่เป็นยาน้ำยาที่บดได้ หรือยาที่ผสมน้ำดื่มได้
6. อาหารที่ควรหลีกเลี่ยงหลังจากที่ขยายหลอดเลือดอาหารแล้ว ได้แก่ ลูกชิ้น ขนมปัง ไข่ต้มที่เป็นลักษณะก้อนแข็ง ผลไม้ที่มีชิ้นใหญ่ๆ เช่น สับปะรด ล้ม องุ่น ใบผักต่างๆ เป็นต้น

เมื่อไรต้องติดต่อทางโรงพยาบาล

หากท่านมีอาการดังต่อไปนี้ ได้แก่ หายใจติดขัด มีไข้ เจ็บหน้าอก ปวดร้าวไปที่คอไหล่หรือหลัง กลืนเจ็บ กลืนติด ถ่ายดำ อาเจียนมาก อาเจียนเป็นเลือด หรือสีดำ ท่านต้องติดต่อมายังโรงพยาบาลทันที

ข้อมูลการรักษา

โรงพยาบาล .....

หน่วยส่องกล้อง .....

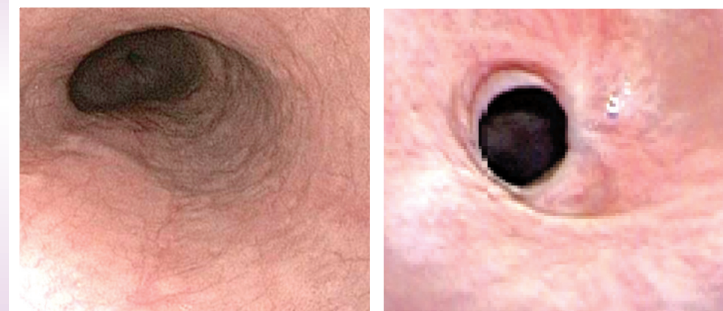
ศูนย์บริการการผ่าตัดแบบวันเดียวกลับ

ห้องฉุกเฉิน .....

โทรสายด่วน .....

คำแนะนำ

สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา
ขยายหลอดเลือดอาหาร
กระเพาะอาหารตีบ
โดยการส่องกล้องแบบผู้ป่วยนอก

หลอดเลือดอาหารปกติ ภายในจะกว้าง
ให้อาหารผ่านได้ง่าย

หลอดเลือดอาหารตีบทำให้แคบอาหาร
ผ่านยากเกิดอาการกลืนลำบาก

โครงการพัฒนาระบบบริการการผ่าตัด
แบบวันเดียว One Day Surgery
(ODS)

หลอดอาหารตีบ

เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การกินสารกัดกร่อน กรดไหลย้อนที่เป็นมากระยะนาน หลังการฉายแสงหลอดอาหาร หลังการผ่าตัด หรือสาเหตุอื่นๆ เช่น โรคอะคาเลเซีย (achalasia) ทำให้ผู้ป่วยมีอาการกลืนลำบาก อาจจะมีอาการสำลักร่วม ทานอาหารได้น้อยลง น้ำหนักตัวลด

กระเพาะอาหารตีบ

จากสาเหตุที่ไม่ใช่มะเร็ง เช่น กินสารกัดกร่อน ซึ่งมักจะเกิดร่วมกับหลอดอาหารตีบ หรือกระเพาะอาหารตีบจากโรคกระเพาะอาหาร หรือหลังการผ่าตัด ทำให้เกิดอาการอาเจียน มักเป็นเศษอาหารที่ทานเข้าไป

การรักษาด้วยการขยายโดยการส่องกล้องร่วมด้วย จึงเป็นมาตรฐานการรักษาที่ทำให้ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น สามารถกลับมาทานอาหารปกติได้

คุณสมบัติของผู้ป่วยที่สามารถเข้าโครงการได้

1. ผู้ป่วยที่มีอาการกลืนลำบากจากหลอดอาหารตีบตัน ซึ่งอาจเกิดจากการกินสารกัดกร่อน กรดไหลย้อน หลังการฉายแสงหลอดอาหาร หรือสาเหตุอื่นๆ
2. ผู้ป่วยที่มีอาการ อาเจียน ทานอาหารไม่ได้ จากกระเพาะอาหารตีบ จากสาเหตุต่างๆ
3. สภาพร่างกายแข็งแรงพอที่จะส่องกล้องได้

คุณสมบัติของผู้ป่วยที่ไม่สามารถเข้าโครงการได้

1. ผู้ป่วยที่มีความผิดปกติที่คอที่เพิ่มความเสี่ยงในการทำหัตถการ
2. ผู้ป่วยที่เคยมีการทะลุ หรือรอยทะลุเชื่อมระหว่างหลอดอาหารกับหลอดลม มาก่อน

3. ผู้ป่วยที่สำลักระหว่างส่องกล้อง มีอาการปวดหน้าอกมากผิดปกติหลังหัตถการหรือหายใจติดขัด
4. ผู้ป่วยที่มีเลือดออกมากผิดปกติ
5. ผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนหลังการขยาย ที่ต้องรับไว้ดูแลต่อเนื่องในโรงพยาบาล

การเตรียมตัวก่อนการส่องกล้องขยาย

ผู้ป่วยต้องงดอาหารอย่างน้อย 6 ชั่วโมงก่อนการส่องกล้อง แต่ผู้ป่วยกระเพาะอาหารตีบอาจจะต้องงดอาหาร 8 - 12 ชั่วโมง เฉพาะผู้ป่วยโรคอะคาเลเซีย ต้องทานอาหารเหลว 1 - 2 วัน และงดอาหารอย่างน้อย 12 ชั่วโมงก่อนการส่องกล้อง ต้องงดยาละลายลิ่มเลือด ต้องมีญาติมาพร้อมกับผู้ป่วย ต้องรับคำอธิบายและให้ความเห็นชอบในการรักษา

ในกรณีที่แพทย์พิจารณาให้ยาสงบประสาท ผู้ป่วยจะได้รับการให้สารน้ำทางหลอดเลือดก่อนการส่องกล้อง

การรักษาด้วยการส่องกล้องขยาย

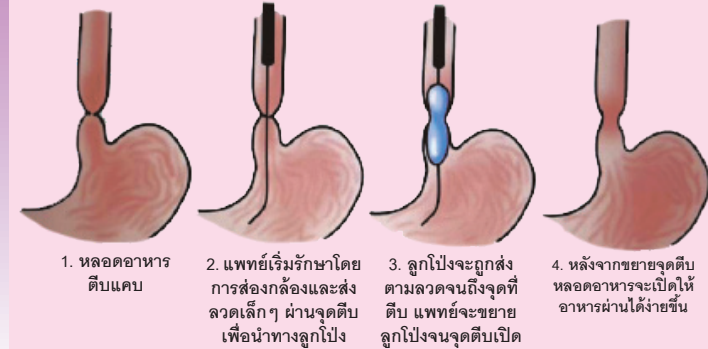
การขยายหลอดอาหารและกระเพาะอาหารที่ตีบนั้น เป็นการรักษาวิธีหนึ่งเพื่อบรรเทาอาการกลืนลำบากจากหลอดอาหารตีบ หรืออาการอาเจียน ทานอาหารไม่ได้จากกระเพาะอาหารตีบ โดยแพทย์อาจจะใช้ท่อขยายหลอดอาหาร หรือใช้สายลูกโป่งที่มีความดันสูงขยาย ซึ่งการขยายนั้นจะค่อยๆ ทำเพื่อลดความเสี่ยงของการฉีกขาด หรือทะลุของหลอดอาหารและกระเพาะอาหาร ดังนั้นผู้ป่วยอาจจะต้องมารับการส่องกล้องหลายครั้งกว่าอาการจะดีขึ้นหรือส่วนที่ตีบจะหาย

การดูแลในห้องพักฟื้น

หลังการส่องกล้องขยายแล้ว ผู้ป่วยจะได้รับการดูแลเฝ้าระวังอาการจากภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้หลังทำการขยายอย่างน้อย 4 ชม. เช่น อาเจียนเป็นเลือด จากการ

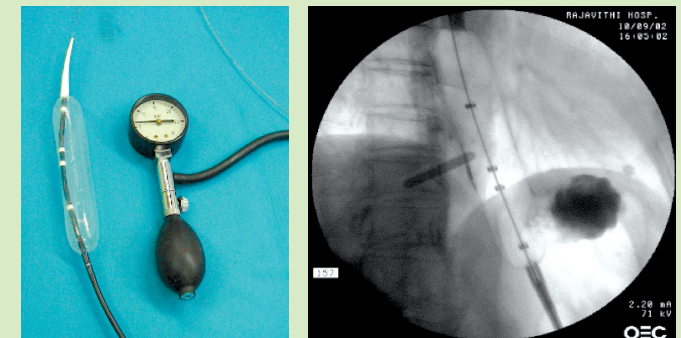
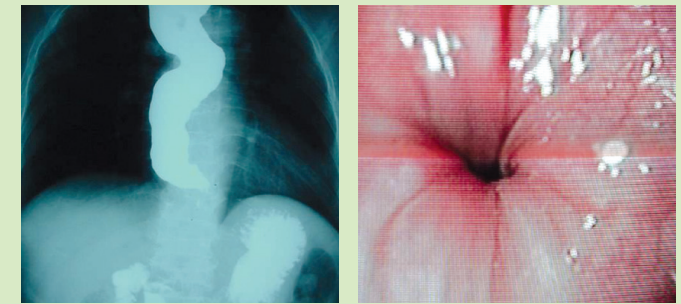

ภาพแสดงท่อ และสายลูกโป่งที่ใช้ขยายหลอดอาหาร กระเพาะอาหาร

1. หลอดอาหารตีบแคบ 2. แพทย์เริ่มรักษาโดยการส่องกล้องและส่งหลอดเล็กๆ ผ่านจุดตีบเพื่อนำทางลูกโป่ง 3. ลูกโป่งจะถูกส่งตามหลอดจนถึงจุดที่ตีบ แพทย์จะขยายลูกโป่งจนจุดตีบเปิด 4. หลังจากขยายจุดตีบหลอดอาหารจะเปิดให้อาหารผ่านได้ง่ายขึ้น

ภาพวาดแสดงขั้นตอนการขยายหลอดอาหารตีบด้วยลูกโป่งทางกล้องส่อง

ภาพแสดง โรคอะคาเลเซีย ที่หลอดอาหารส่วนปลายตีบรักษาด้วยการขยายด้วยลูกโป่ง